

lom áldozatát, ami számukra lelki idvezüléssé válik. Lehet, hogy csak harmadnapra gennyed el a seb. Az önkéntes Jézus-imitátorok szegeit sterilizálják, ez előírás, nehogy AIDS-t kapjanak. Tehát ettől a betegségtől jobban félnek, mint a keresztre feszítéstől, az utóbbiról tudják, hogy azt túl lehet élni, az AIDS-t nem. A portugálok többsége hipochonder, ezt az írók már régóta hirdetik. Találtam egy véleményt a XIX. század végéről, a régi szöveg szerint: „*Num país em que a ocupacao geral é estar doente.*” Azaz: Ez egy olyan ország, amelyikben a legerjedtebb foglalkozás a betegeskedés (Eça de Queiroz: *Os Maias*, 1888). A portugálok 29%-a állítja, hogy az egészsége rossz vagy nagyon rossz, a spanyolok 9%-ával szemben. Egynegyedük valamilyen pszichológiai bajban szenved, Franciaország után a legtöbb gyógyszert a portugálok íratják fel a konzultációkon. Nemcsak gyógyszer, hanem a bunkófon (amit úgy viselnek, mint egy talizmánt) és az autók egymillióra számolt arányában is vezetnek (!). Mi történt veletek itt, ebben a szép országban, Jézus? Annak a másik Jézusnak a Világ fájt, azért kapta a szegeket a csuklójába, nektek nagyon fáj a kezetek, amit ráfogtok a Világra. Mennyi idő alatt történt veletek mindez? – gondolom a szertartás közben, mert minden orvosi vizsgálat szertartás, különösen, ha Jézusról van szó. Én igyekszem, hogy kevés fájdalmat okozzak neki. Ő meg van győződve arról, hogy ezt megszolgált, afelől sincsenek kétségei, hogy nagy baja és szenvedése elvezeti az üdvözülésig. Miközben Jézust vizsgálom, eszembe jut, hogy ezeknek a népeknek itten nincsen Mária-síralmuk. Ők a Máriák és általában a nők fájdalmát nem szívesen veszik tudomásul. Nem ismerik Mária keservét, nem a fia elvesztése miatt sajnálják, hanem saját bajaik közül Mária oltal-

máért esdekelnek, ilyenformán: *Sob a tua misericórdia nos refugiamos. / Mãe de Deus! / Não deixes de considerar as nossas súplicas / em nossas dificuldades, / Mas livra-nos do perigo* (Irgalmas szíved oltalmába sietünk, Isten Anyja, Hallgasd meg a könyörgésünket nagy megpróbáltatásainkban, És szabadíts meg bennünket a bajtól). Az ima Krisztus után a harmadik században keletkezett – szövege eredetiben sokkal tapintatosabb és finomabb. Akkor mi még hol voltunk, istentelenül? Ki tudja? Ők viszont már erre jártak, és saját nyelvükön imádkoztak, amit a pogány Róma hagyott rájuk. Ez nem is volt olyan nagyon régen.

„Nagyon súlyos?” – kérdezi halkán Jézus, miután végeztünk. „Nem, nem nagyon – mondom neki, aztán látom, hogy a barna szemek felhősödnek, ezért kijavítom magam: –...de... ahogy jobban megnézem, hááát... mégiscsak súlyos.” „Meg kell-e operálni még egyszer?” – kérdezi Jézus. „Megoperálni?” – morfondírozok magam elé... azt nem kellene, de magát, Jézus, meg fogják operálni, még egyszer, és még egyszer, abban biztos vagyok. És annyiszor és ott fogják megoperálni, ahol és ahányszor akarja... És műtőasztalhoz fogják többször feszíteni Carlos Alberto Almeida Pintót, Carlos Manuel Pires Sousát, Duarte Nuno Cruz Seixast, Fernando Jorge Domingues Barbosát, José Guilherme Antas Batistát, José Manuel Ferreira Motát, Manuel Silva Oliveirát, Luís Miguel Martins Fernandes Pereirát, Josef Jorge Jézust és Téged, Jézus, Téged!

És én már mondhatok vagy írhatok akármit. Semmit nem tudok tenni önért, Jézus, ezért hát... mosom kezeimet.

DR. SZIRMAI IMRE

A neurológus professzor egy éven át Portugáliában elektrofiziológiai laboratóriumban dolgozott – (A főszerk.)

A mindenható Pacemaker

Az anyaméhben az embrióban van elrejtve az emberiség egyik leghatékonyabb motorterve. Hibátlanul összeszerelve, kifejlett állapotában csak akkora, mint egy férfiököl. Nem túl sokfajta alkatrész működik benne, de az 60–70 évet

is tud szinte hibátlanul. A sinuscsomó a másodperc részeit osztja be mintegy napi 100 000 alkalommal, hihetetlen pontos dobbanásokra. Az egyik legpontosabb óránk, és évmilliók óta nem késik, nem siet jó esetben. A nem egészen

jó esetekben azonban kicsit késhet, kicsit siethet, és a ritmust is keverheti igen sokféle módon.

A legrosszabb esetben akár meg is állhat. Elég nehéz újraindítani, amit újraélesztésnek is nevezhetünk. Nem sok idő van a bütykölésre ezekben az esetekben. Mindössze három perc áll rendelkezésre. Ha ezalatt nem indul be, akkor kampec. Ha beindul, azt hívják resuscitációnak. A siker esetén van a második születésnap, amit célszerű mindig megünnepelni, mert ilyen nem sokszor fordul elő az ember életében. Erről jobb csak beszélni, mert megélni, az majdnem felér egy klinikai halállal. Már az is lehet halál-félelem, ha a ritmusban kimarad egy-két taktus, hiszen ez olyan érzésféle, hogy az emberben meg akar állni az ütő. Ami ilyenkor nagyon gyorsan jár, az a gondolat. Egy egész élet filmje pereghet le egy pillanat alatt. Ezt már többen megerősítették, akik a túloldalról visszatértek. Évente az országban 26 000 esetben zajlik le szívhalál, olyan drámai módon, hogy már nem tudnak beszámolni ezekről a gondolatokról, a Sztűx túloldaláról. A mítoszi Kharónnak nincs telefonja a túlvilágban. Nagy a tét. Egy kisvárosnyi ember megálló szívvel. Ha megpróbáljuk indítani, és beindul kicsit zakatolva, akár rossz ritmussal is, és eljut szerencsés módon valamilyen intenzív osztályra, az már fél siker. Itt már nem nagyon túri meg a rossz ritmust. Ha már csak a ritmust kell szabályozni, akkor előkerül a pacemaker-beültetés gondolata is. A gondolatot tettekre váltva az egész csoda 30–40 percig tart hozzáértő kezek által. Kis vágás a kulccsont alatt, egy vénán

keresztül szigetelt drótot dugnak a szívbe ellenőrzés mellett, majd összedugják a pacemakerrel, és kész a kisszék. Alig néhány öltés a zárás, és a ritmus már szinuszban megy tovább. Akár focizhat is, csak mellbe ne rúgják. Nem kell nagyon figyelni, mert figyel a pacemaker. Ha a motor nem kap szikrát, ezt a pacemaker azonnal észreveszi, és talán még fel is kiált, hogy: „Na, mi a fene”, és azonnal odaüt egy akkorát, hogy a szív azonnal szaporán összehúzza magát, és megy tovább, mintha semmi dráma nem történt volna. Ha sok a dráma, sokszor kell odaütni és nagyon pontosan a szükségletnek megfelelően. Ezt a kardiológusok frekvenciaadaptált funkciónak hívják, melyet a pacemaker különleges érzékelőivel tud teljesíteni. Ezekben az esetekben a kardiológusoknak szinuszhullámot ír le a szemöldöke, és olyan magyarázatokba kezdenek, amit halandó doktor meg sem tud érteni, talán maguk is csak sejtik, hát még a beteg. A pacemaker persze ezekről mit sem tud, csak teszi a dolgát, és mindenesetre a szükségletnek megfelelően, úgy működik, hogy az se veszi nagyon észre, akibe be van ültetve, mert nem lehet látni, nem lehet hallani a működését, szaga nincs, persze íze sincs. Tapintani is csak halványan lehet a kulccsont alatt, mert ott egy kicsit púpos az ember. Tehát az öt érzékszervvel alig lehet érzékelni, és mégis milyen hatalmas tettekre képes. Majdnem olyan, mint az Isten a szívben, csak van, és működik, és a szívbetegnek ettől válik széppé a világ.

DR. EKE GYULA

Megrágott gyökerek

Az én gyermekvilágomnak is megvolt a maga nagy titka, a féltve birtokolt és őrzött rejtélye. Büszke voltam rá, mert az enyém, egyedül és kizárólagosan az enyém volt: nem osztottam meg senkivel, magamban hordoztam, gazdálkodtam, incselkedtem vele, elő-elő hoztam belső rejtett zugából, élveztem létét és láthatatlanságát, formáltam nagygyá és még nagyobbá, szolgálhadakat vezéreltem eléje, hogy parancs-zavaimra uralkodjon felettük, hajókká, vonatokká varázsoltam, amik repítettek az ismeret-

len, de vonzó kékségbe. Gyakran figyeltem szüleim, testvéreim arcát: vajon arcuk rezdülései nem arról árulkodnak-e, hogy tudnak titkomról, hogy sejtenek valamit? Kiosontam utánuk, ha a kertbe mentek, mert titkom ott volt életem legtávolibb csücskében, a színhez simuló gyümölcsöskert végében, ahol a fák kissé megdőlvén nekirugaszkodtak a távolabb már hegyé cseperedő domboknak. Ott állt egy hatalmas diófa, alatta volt az én titkom, az én kincsesládám, ami tele volt mérhetetlen értékekkel. Nem em-